

Obr. 6. Praha 1-Staré Město, Prašná brána, jižní stěna průjezdu. Výkres spárořezu s vyznačením pozic nalezených značek. Měřítka výkresu 1:50, měřítka legendy (překreslených značek) 1:5. Otazníkem jsou naznačeny pozice pravděpodobných kamenických značek, jejichž podoba není při dokumentaci z terénu rozpoznatelná. Šrafovou vymezeny plochy novodobě vyměněných kvádrů. Plán spárořezu překreslen na podkladě jednosnímkové fotogrammetrie (L. Bartoš, 2015).

velmi podobnou značku lišící se pouze přidaným středním „břevnem“ (B09). Jiná „obohacená“ tvarová varianta (č. 11) byla pozorována na profilovaných člancích oblouků portálů.

Počet v průjezdu nalezených exemplářů: jižní stěna 9; severní stěna 7; $\Sigma = 16$ ks.

Značka č. 3. Tvoří ji lichoběžník, jehož jedna strana je kolmá k základnám, druhá strana probíhá šikmo a navíc je poněkud konkávně vtačena dovnitř obrazce ve formě obloučku. Obrazec je rozdělen přibližně v polovině příčkou rovnoběžnou se základnami. Může připomínat hlavu sekery – pravděpodobně patří do skupiny piktogramů vycházejících z kamenických nástrojů. Značka se objevuje u všech tří dokumentátorů v 19. století, ovšem ve velmi rozdílných podobách. Beneš ji zakreslil jako symetrickou se zaobleným ostřím (B01), Rziha ji do svých klíčů vložil jako složeninu čtverce a lichoběžníka (R270). Mocker značku zachytil vcelku přesně tak, jak ji rozpoznáváme na zdivu a jak je popsána výše (M14; obr. 8).

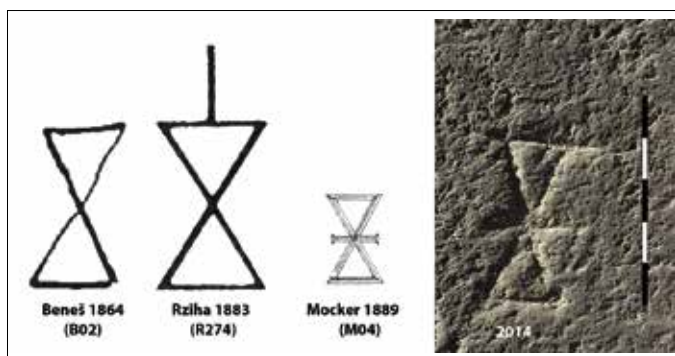
Počet v průjezdu nalezených exemplářů: jižní stěna 6; severní stěna 6; $\Sigma = 12$ ks.

Značka č. 4. Připomíná dva překřížené meče (schematické, v podobě latinského kříže). Překřížení se odehrává u většiny pozorovaných značek dosti blízko „ostrého konce mečů“, případně se jedná pouze o dotyk jejich konců. V patře byla značka zaznamenána s širším úhlem rozveření mečů, které se zde pouze dotýkají konci (č. 44). Takto značku uvádí Josef Mocker (M06).

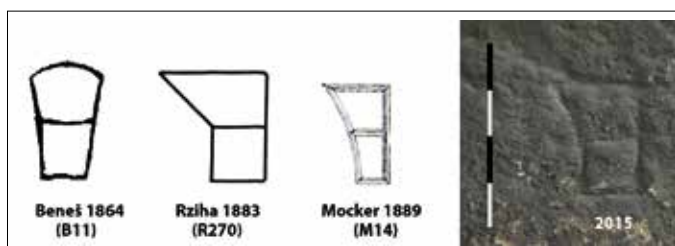
Počet v průjezdu nalezených exemplářů: jižní stěna 24; severní stěna 8; $\Sigma = 32$ ks.

Značka č. 5. Bylo pozorováno několik variant, postupně se zdálo, že značka může být totožná se značkou č. 9, spíše však jde o podobné značky. Ze základního tvaru „L“ (úhelníku) vyběhá

Obr. 7. Praha 1-Staré Město, Prašná brána, značka č. 1. Porovnání podoby značky publikované F. Benešem, F. Rzihou a J. Mockerem se současnou fotografií. Mockerův tvar značky je v měřítku, zbývající velikostně přizpůsobeny vyfotografované značce (foto L. Bartoš, 2014).

Obr. 8. Praha 1-Staré Město, Prašná brána, značka č. 3. Porovnání podoby značky publikované F. Benešem, F. Rzihou a J. Mockerem se současnou fotografií. Mockerův tvar značky je v měřítku, zbývající velikostně přizpůsobeny vyfotografované značce (foto L. Bartoš, 2014).

značku uvádí jak Rziha (R795), tak Mocker (M05). Pokud je totožná se značkou (B07), pak je Benešovo znázornění její podoby zcela zavádějící.

Počet v průjezdu nalezených exemplářů: jižní stěna 9; severní stěna 1; $\Sigma = 10$ ks.

Značka č. 7. Je osově symetrická v jednom směru. Lze ji popsat jako písmeno „M“, na jehož střed je posazeno písmeno „Y“. Značka je tak příbuzná s typem č. 2. V 19. století zřejmě publikována nebyla, vzdáleně se jí podobá Mockerova značka (M17).

Počet v průjezdu nalezených exemplářů: jižní stěna 4; severní stěna 4; $\Sigma = 8$ ks.

Značka č. 8. Značka složitějšího tvaru se skládá ze zalamané linie čtyř úseček, které kříží pátá. Značku uvádí v této podobě pouze Rziha (R276). Ztotožnění Benešovy značky (B12) je nejisté.

Počet v průjezdu nalezených exemplářů: jižní stěna 1; severní stěna 1; $\Sigma = 2$ ks.

Značka č. 9. Ze základního tvaru „L“ (úhelníku) vyběhá šikmo (pod úhlem cca 45°) druhý zrotovaný tvar „L“. Značku snad v neúplné podobě zachytil Beneš (B08?). U hůře čitelných kusů matoucí podoba se značkou č. 5.

Počet v průjezdu nalezených exemplářů: jižní stěna 10; severní stěna 0; $\Sigma = 10$ ks.

Značka č. 10, vyskytující se ve velmi nečitelném stavu v jediném exempláři na spodní části jižní stěny, byla „rozluštěna“ až na základě průzkumu značek ve vyšších podlažích věže, resp. znalosti podoby Rzihovy značky (R794) a zejména přesnější Mockerovy (M07). Torzo značky lze s těmito složitými obrázky pravděpodobně identifikovat. Lépe zachované exempláře byly dokumentovány v 2. patře, včetně odlišných variant (č. 46, 47).

Kromě systematické dokumentace značek v průjezdu byly dále vyhledávány další typy značek na portálech průjezdu, na spodní části vnějšího pláště přízemí (obr. 9) a v interiérech věže, tedy v prostorách prvního i druhého patra a točitého schodiště.¹⁴ Tyto nalezené značky byly opět porovnány s dokumentací Beneše, Rzihy a Mockera. Podařilo se nalézt přibližně dvě třetiny jimi dokumentovaných značek, ale také množství značek dosud nepublikovaných (typy 11, 12, 23, 24, 26, 27, 31, 32, 43, 45, 51, 52, 54).¹⁵ Jednotlivé typy značek se velmi liší z hlediska složitosti (obr. 10, 11). Některé značky se skládají pouze z několika málo čar (šipka – č. 21, střela – č. 41), jiné obrazce jsou natolik komplikované, že vzbuzují pochybnost, zda vůbec jde o kamenické značky (např. č. 52, nebo rastr čar č. 32, nalezený hned ve dvou exemplářích; obr. 12, 13). Řadu

13 Toto je dokladem (ne překvapivé) nižší přesnosti při určování typů značek na dálku v porovnání s kontaktním průzkumem. Problém nastává zejména u jen málo odlišných typů značek.

14 Především v prostoru schodiště bylo hledání značek komplikováno množstvím (nejen) novodobých rytin návštěvníků.

15 Při číslování značek byla čísla 1–20 vyhrazena značkám nalezeným v úrovni přízemí, čísla 21–40 značkám v 1. patře a na schodišti do 2. patra, čísla 41–60 značkám ve 2. patře a nad ním. Přitom se ovšem některé značky vyskytují na všech těchto úrovních.